

آشنایی با

ویولن

رابین استاول

ترجمه‌ی پیام روشن

این کتاب ترجمه‌ای است از:

The Cambridge Companion to the Violin, edited by Robin Stowell,
Cambridge University Press, 1992

مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماهور

تهران، پل چوبی، خیابان حقوقی، شماره‌ی ۴۲، طبقه‌ی همکف

کد پستی ۱۶۱۱۹، صندوق پستی ۴۷۷-۱۹۵۷۵

تلفن: ۷۷۶۰۱۰۲۰ فکس: ۷۷۵۰۶۵۵۳

www.mahoor.com

info@mahoor.com

آشنایی با ویولن

رایین استاول

ترجمه‌ی پیام روشن

ویرایش	محمد افتخاری
طرح روی جلد	آرلین وارطانیان
حروف نگار	حمید قربان جو
صفحه‌آرا	کریم بختیارفر
چاپ سوم	۱۳۹۱
تعداد	۲۰۰۰ جلد
لینتوگرافی	باران
چاپ و صحافی	پژمان

© حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۱-۷۸-۶۴۰۹-۹۶۴-۹۷۸-1 ISBN: 978-964-6409-78-1

فهرست مطالب

۷	مقدمه‌ی مؤلف
۹	مقدمه‌ی مترجم
	فصل اول: ویولن و آرشه، پیدایش و تکامل
۱۱	جان دیلورث
	فصل دوم: فیزیک ویولن
۴۷	برنارد ریچاردسون
	فصل سوم: مبانی نوازندگی و آموزش ویولن
۶۹	آدریان ایلز
	فصل چهارم: تکنیک‌ها و تمرین‌های نوازندگی
۱۰۹	رابین استاول
	فصل پنجم: سیمای تکنیک معاصر (بانکاتی درباره‌ی دیدگاه‌های کیچ، فلدمن، سلسی و بییت)
۱۴۱	پال زوکوفسکی
	فصل ششم: جایگاه ویولن در گروه نوازی
۱۴۹	پیتر آلسوپ
	فصل هفتم: ویولن، ساز چهار قاره
۱۶۹	پیتر کوک
	فصل هشتم: ویولن در موسیقی جاز
۱۹۱	ماکس هاریسون
۲۰۳	نویسندگان کتاب
۲۰۷	واژه‌نامه‌ی اصطلاحات
۲۱۳	نمایه

فصل اول

ویولن و آرشه، پیدایش و تکامل

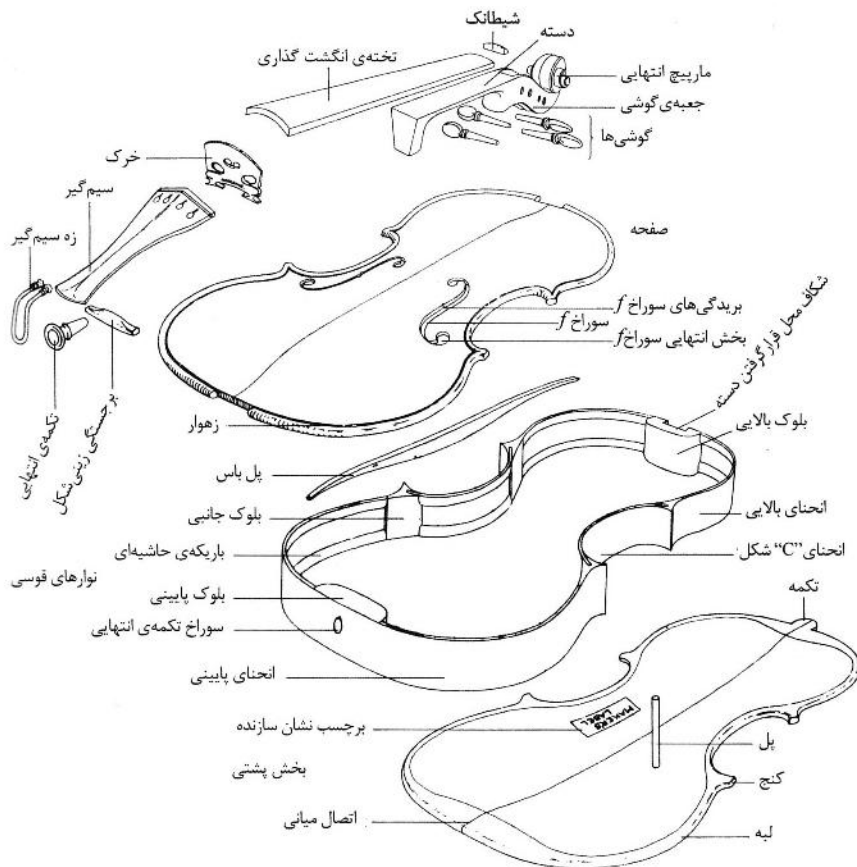
آشنایی با ویولن و اصطلاحات آن

ویولن، چه از لحاظ تاریخی و چه از نظر هنری، سازی بسیار مسحورکننده است. یک نوازنده ممکن است ویولنی با چهارصد سال قدمت داشته باشد، اما همین ساز اختلاف مهمی با نمونه‌ای که دیروز ساخته شده است ندارد. آنچه این ساز شکننده و ظریف تحمل نموده، تکامل طرح و ساختمان آن به عنوان سازی پراحساس و گویا و نیز شیئی زیبا است.

ویولن از نظر مکانیزم و ساختمان، ساده و از حیث صدادهندگی پیچیده است. چهار گوشه آن به شکلی متقارب تراش خورده‌اند و برای کوک کردن چهار سیم (سل، ر، لا و می) به کار می‌روند. این گوشه‌ها به دلیل استحکام از چوب گل سرخ و یا باکس وود (boxwood) ساخته می‌شوند و از جعبه‌ی گوشه‌ی منحنی‌شکل انتهایی به صورت جانبی خارج می‌شوند (تصویر ۱). این جعبه خود به مارپیچ انتهایی (scroll) زینتی به سبک باروک که نشانه‌ی ویژه‌ی سازهای خانوادگی ویولن است، منتهی می‌شود.

جعبه‌ی گوشه‌ی با شیبی که به سمت عقب دارد سیم‌ها را بر روی شیطانک، کشیده نگه می‌دارد. بر روی شیطانک نیز شیارهایی ایجاد شده است تا سیم‌ها را دقیقاً بالای تخته‌ی انگشت‌گذاری - که از چوب آبنوس است - در موقعیتی جای دهد که سیم‌ها به وسیله‌ی انگشت‌های دست چپ نگهداشته شده و ثابت می‌شوند. تخته‌ی انگشت‌گذاری به دسته‌ی ویولن چسبانده می‌شود، و این دسته خود به همراه جعبه‌ی گوشه‌ی و مارپیچ انتهایی از یک تکه چوب یکپارچه‌ی افرا تراشیده می‌شود. تخته‌ی انگشت‌گذاری در

مقطع عرضی دارای قوسی در قسمت بالایی است و عرض آن از انتها (سمتی که شیطانک قرار دارد) به طرف مقابل افزایش می‌یابد تا فضای بیشتری برای سیم‌ها بر روی خرک ایجاد شود و اجازه‌ی حرکت آسان‌تری را به آرشه بدهد. دسته در قسمت انتهایی بدنه‌ی ویولن به آن متصل می‌شود، درحالی که تخته‌ی انگشت‌گذاری بر روی بدنه همچنان امتداد دارد.

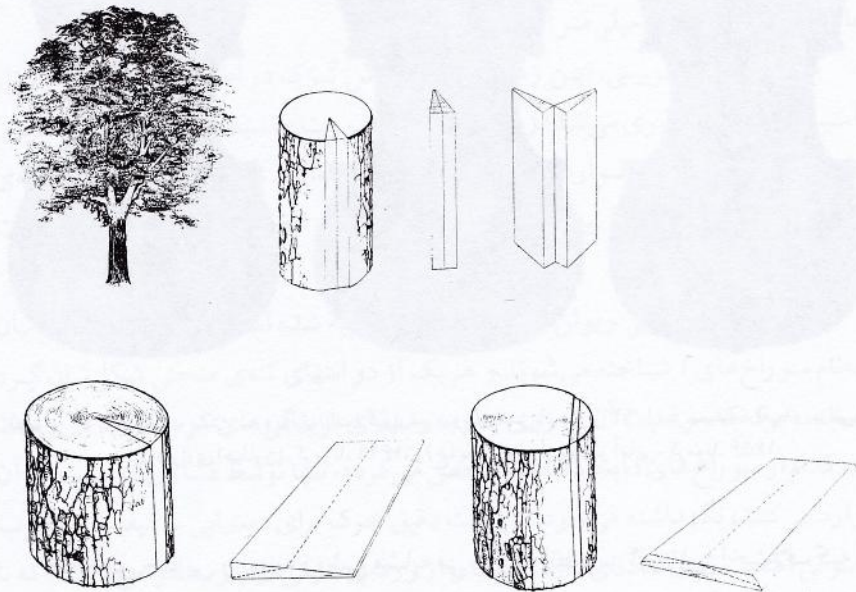
تصویر ۱: شکل گسترده‌ی یک ویولن

قاب بدنه‌ی ویولن دارای ساختمانی متشکل از نوارهای قوسی است و از مجموع شش باریکه‌ی قوس دار افراکه با حرارت خشک خمیده شده‌اند تشکیل شده است. این باریکه‌ها در محل اتصالات به وسیله‌ی بلوک‌های چوب از داخل تقویت می‌شوند:

ویولن و آرشه، پیدایش و تکامل ۱۳ ۰

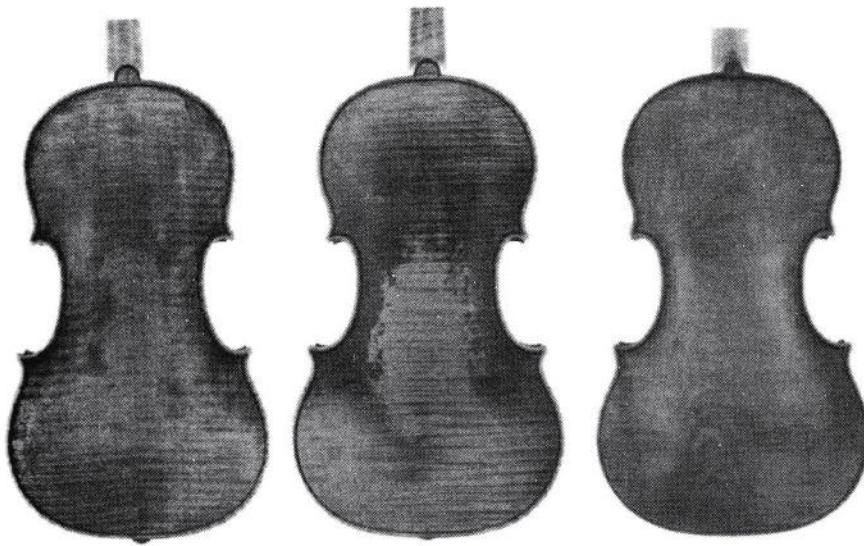
چهار بلوک در چهار گوشه‌ی خارجی قوس‌ها، یکی در انتهای پایینی ساز و بلوک بالایی که قسمت ابتدایی دسته با شکافی باریک شونده به آن متصل می‌شود (پیش از قرن نوزدهم میلادی دسته‌ی ویولن به قسمت خارجی نوار قوسی چسبانده شده و با میخ‌هایی به بلوک بالایی محکم می‌شد). این شش نوار قوسی به شش انحنا‌ی اصلی در طرح کلی ویولن وابسته‌اند: انحنا‌های بالایی، انحنا‌ی میانی با قوس معکوس (C شکل) و انحنا‌های بزرگ پایینی در دو سمت صدای بم و زیر. برای اطمینان از ایجاد اتصالی چسبنده و محکم میان نوارهای قوسی — که بسیار نازک‌اند — و صفحات جلویی و پشتی ویولن، باریکه‌هایی از چوب کاج یا بید، به صورت حاشیه در سمت داخلی نوار قوس‌دار چسبانده می‌شوند. روش سنتی کار شکل دادن به ساختمان نوارهای قوسی به وسیله‌ی قالبی کم‌عمق از چوب سخت است.

پشت ویولن از یک یا دو تکه چوب افراکه با یکدیگر انطباق می‌یابند ساخته می‌شود و براساس آن طرح کلی ویولن ترسیم و بریده می‌شود (تصویر ۲). تحدب خارجی چوب را بعداً با تراشیدن آن ایجاد می‌کنند و سطح داخلی نیز تراش می‌خورد تا ضخامت نهایی

تصویر ۲: برش صفحه‌ی پشتی ویولن به سه روش متفاوت

آن در وسط صفحه‌ی پشتی به ۵ میلی‌متر و در لبه‌ها به ۲/۵ میلی‌متر کاهش یابد. ارتفاع و شکل قوس به اضافه‌ی ضخامت نهایی صفحه از عوامل اصلی در تعیین کیفیت صدادهندگی ساز هستند. تصویر شماره‌ی ۳-الف صفحه‌ی دو تکه‌ی پشتی را که از برش محوری-طولی چوب به دست آمده، نشان می‌دهد. به اتصال میانی و انطباق خطوط افقی در دو طرف خط میانی توجه کنید. تصویر شماره‌ی ۳-ب نمونه‌ای از صفحه‌ی پشتی یکپارچه را که از برش محوری-طولی چوب به دست آمده، نشان می‌دهد. اتصال میانی وجود ندارد و خطوط افقی به صورت پیوسته امتداد می‌یابند. در تصویر شماره‌ی ۳-ج که نمونه‌ی صفحه‌ی پشتی یکپارچه با برشی ورقه‌ای است، خطوط افقی کم‌تر نمایان است. در این نمونه طرح‌های مشخص رگه‌های چوب به‌طور خاص قابل توجه است.

تصویر ۳: صفحات پشتی سه ویولن: (الف) گوارنری ویوتمپس (تصویر ۱۲ را نیز ببینید)، (ب) ویولنی از استرادیواری (هیلتون)، کرمونا، ۱۶۹۱، و (ج) یک ویولن از نیکولو آماتی، کرمونا، ۱۶۵۶

صفحه‌ی جلویی را نیز به روشی مشابه می‌سازند (تصویر ۴)، با این اختلاف که از چوب صنوبر استفاده می‌کنند و برای یافتن رگه‌های هرچه ظریف‌تر، چوب به دقت انتخاب می‌شود و ضخامت سرتاسری آن معمولاً ۳ میلی‌متر است.

**The Cambridge Companion
to the Violin**

Edited by **ROBIN STOWELL**

Translated by **Payâm Roshan**

